

Кобея лазяча (*Cobea scandens Cav.*) з родини синюхових (*Polemoniaceae*). Батьківщина – Мексика. Багаторічна рослина, яка вирощується як однорічна. Утворює численні пагони до 4 м завдовжки. Листки перисті, зморшкуваті, закінчуються розгалуженим вусиком, за допомогою якого рослина закріплюється на опорі. Квітки світло- або темно-фіолетові, дзвоникоподібні, 6–8 см у діаметрі, з довгими тичинками і маточкою, що виходять назовні квітки. Квітне з липня до заморозків. Насіння дозріває дуже рідко.

Cobea scandens Cav. світло- і теплолюбна. На родючих ґрунтах росте швидко, вкриваючи велику поверхню. Розмножують насінням або живцями.

У дизайні садово-паркового будівництва застосовується для вертикального озеленення.

Таким чином сьогодні, для забезпечення вирощування високоякісного, декоративного посадкового матеріалу в ландшафтному дизайні урбанізованих територій є актуальний розвиток тепличних комплексів, та господарств.

ОЦІНКА ПРИДАТНОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДИНИ *MAGNOLIACEAE* (J. St.-Hill) ДО ОЗЕЛЕНЕННЯ У МІСТІ ХЕРСОН

ДЕРКОНОС М.О., студент, ОМЕЛЯНОВА В.Ю., асистент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон, Україна

В умовах міського середовища представники родини *Magnoliaceae* (J. St.-Hill) знаходяться під постійним впливом негативних факторів: зміна екологічних умов, промислове забруднення атмосфери, підвищені антропогенні навантаження викликають погіршення загального стану рослин і знижують їх біологічну стійкість [1].

Матеріалами до написання роботи стали: Новокаховське дослідне господарство (м. Нова Каховка, вул. Садова, 1), ПП «Максимова» (місто Херсон, Бериславське шосе).

Представники родини Магнолієві можуть використовуватися в двох напрямках: або для створення оригінальних садово-паркових композицій в зеленій зоні міст, або для агролісомеліоративних цілей як захисні насадження. Дослідження по вивченню видового складу деревних та чагарникових рослин родини Магнолієві на нашій території проводилось наступним чином:

- з'ясували які види родини *Magnoliaceae* (J. St.-Hill) ростуть на території міста.
- провели обробку інформаційного матеріалу з метою виявлення, які види родини *Magnoliaceae* (J. St.-Hill) здатні рости в умовах міста Херсон.

Декоративні якості рослин грають важливу роль при застосуванні їх у садово-парковому будівництві. До декоративних якостей деревних рослин відносяться їх життєві форми; розміри та габітус; форма крони; форма, будова, колір, тривалість життя та осіннє забарвлення листя; форма, будова, колір та тривалість цвітіння квітів та суцвіть; розміри, форма, колір, терміни стиглості

та опадання плодів; форма стовбура та текстура кори. Слід зазначити, що наведені декоративні якості мінливі протягом життя та вегетаційного сезону рослин. Для оцінювання декоративності представників родини Магнолієві ми обрали найбільш важливі для них показники: рясність та тривалість цвітіння, привабливість плодів та тривалість облиствлення, зимостійкість, посухостійкість, перенесення умов міста, димостійкість, газостійкість. [2].

Протягом сезонного розвитку у рослин родини Магнолієві проявляється різноманітність декоративних якостей, яка приваблює до себе увагу і створює у людини особливе естетичне відчуття, тому їх декоративність можна розділити на групи і оцінити загальний вигляд окремої рослини або групи рослин в складі дендронасаджень. Декоративність деревних насаджень в період цвітіння та досягання плодів в першу чергу оцінюється тривалістю та ступенем цвітіння, забарвленням та розміром квіток, привабливістю плодів на гілках, ароматом квітів і плодів. Разом з тим слід враховувати і розмір, будову та форму крони, розмір та забарвлення листя, тобто декоративний стан рослин можна оцінювати по багатьом ознакам [2].

Існують різні методи та підходи до оцінки естетичності та привабливості відкритих ландшафтів, пейзажів та окремих ознак дерев та чагарників. Однак єдиної шкали для комплексної оцінки декоративності деревних рослин в різноманітних типах та категоріях зелених насаджень до цього часу не було розроблено. В цій роботі ми даємо оцінку придатності рослинам родини *Magnoliaceae* (J. St.-Hill) для подальшого використання їх в різноманітних типах озеленення: в якості солітерів, для вуличних та алейних посадок, живоплотів та бордюрів [3].

На підставі проведених досліджень, за оцінкою придатності представників родини *Magnoliaceae* для озеленення в умовах міста Херсона, була створена шкала, в якій рослини аналізувалися за такими критеріями:

- Рясність цвітіння;
- Забарвлення і величина квіток;
- Тривалість цвітіння;
- Привабливість плодів;
- Тривалість облиствлення;
- Зимостійкість;
- Посухостійкість;
- Перенесення умов міста;
- Димостійкість;
- Газостійкість.

Результати досліджень представлені в таблиці 1.

Таблиця 1. Придатність видів до озеленення

№ з/п	Назва рослини	Забарвлення, величина квіток	Тривалість цвітіння	Розмір та привабливість листя	Привабливість плодів	Зимостійкість	Посухостійкість	Димо- та газостійкість	Перенесення міських умов
1	Magnolia kobus (Магнолія кобус)	4	2	10/6	3	4	3	3	3
2	Magnolia obovata (Магнолія оберненояйцевидна)	5	3	40/20	5	3	1	2	1
3	Magnolia Soulangeana (Магнолія Суланжа)	5	3	12/4	2	3	3	3	2
4	Magnolia stellata (Магнолія зірчаста)	4	3	10-12/3-4	2	4	2	2	2
5	Magnolia Loebneri (Магнолія Лоебнера)	4	3	12/4	2	3	2	2	2
6	Liriodendron tulipifera (Тюльпанове дерево)	2	3	12/12	2	4	3	3	3

Отже, найбільш придатним для озеленення в місті Херсон є такі види Магнолієвих: магнолія кобус та тюльпанове дерево.

Список використаних джерел:

1. Пількевич А. В. Сорти квіткових і декоративних культур / Пількевич А. В. – К., 1986. – 142 с.
2. Білоус В. І. Декоративне садівництво / В. І. Білоус. – Умань, 2005. – 296 с.
3. Кучерявий В. А. Зелена зона міста / В. А. Кучерявий – Київ: Наук. Думка, 1981 – 248 с.
4. Щепотьєв Ф. Л. Дендрологія / Ф. Л. Щепотьєв. – К.: Вища школа, 1990. – 287 с.
5. Магонія Суланжа : – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://priroda.kiev.ua/tovar/magnoliya-sulanzha-alba-superba/>